

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๕/๒๕๖๕

วันที่ ๒๔ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง { ศาลฎีกา

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๑๘๙ หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย
โดยวรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไป
ตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าว
ต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ
และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุมเหตุผลความจำเป็นในการจำกัด
สิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” วรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป
ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง” สำหรับมาตรา ๑๘๙
เป็นบทบัญญัติในหมวด ๑๐ ศาล ซึ่งมาตรา ๑๘๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บรรดาศาลทั้งหลาย
จะตั้งขึ้นได้แต่โดยพระราชบัญญัติ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “การตั้งศาลขึ้นใหม่หรือกำหนดวิธีพิจารณา
เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งหรือที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาลที่มีตามกฎหมาย
สำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น ๆ จะกระทำมิได้”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ บัญญัติไว้ในภาค ๓ อุทธรณ์และฎีกา ลักษณะ ๒ ฎีกา มาตรา ๒๔๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา” วรรคสอง บัญญัติว่า “การขออนุญาตฎีกา ให้ยื่นคำร้องพร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้นที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ แล้วให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาดังกล่าวไปยังศาลฎีกา และให้ศาลฎีกาพิจารณาวินิจฉัย คำร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว” มาตรา ๒๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “คำร้องตามมาตรา ๒๔๗ ให้พิจารณา และวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกา และผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน” วรรคสอง บัญญัติว่า “การวินิจฉัยให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับตามความเห็น ของฝ่ายที่เห็นควรอนุญาตให้ฎีกา” และมาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ศาลฎีกาพิจารณา อนุญาตให้ฎีกาตามมาตรา ๒๔๗ ได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกา ควรวินิจฉัย” วรรคสอง บัญญัติว่า “ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงกรณีดังต่อไปนี้ (๑) ปัญหา ที่เกี่ยวพันกับประโยชน์สาธารณะ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน (๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่ง ของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือ คำสั่งของศาลฎีกา (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มี แนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน (๔) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ขัดกับ คำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น (๕) เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย (๖) ปัญหา สำคัญอื่นตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา” วรรคสาม บัญญัติว่า “ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา ตามวรรคสอง (๖) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษา แล้วให้ใช้บังคับได้” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่อนุญาตให้ฎีกา ให้คำพิพากษา หรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น”

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ บัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีสามชั้น คือ ศาลชั้นต้น ศาลชั้นอุทธรณ์ และศาลฎีกา โดยศาลยุติธรรมมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีอื่นที่กฎหมายกำหนดให้อยู่ในอำนาจศาลยุติธรรม คดีแพ่งเป็นคดีที่พิพาทกันระหว่าง เอกชนกับเอกชนเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลตามกฎหมายเอกชนในฐานะที่เท่าเทียมกัน การดำเนิน กระบวนพิจารณาในคดีแพ่งใช้ระบบกล่าวหา กล่าวคือคู่ความทั้งสองฝ่ายมีสิทธิในการต่อสู้คดี รวมถึง การนำเสนอพยานหลักฐานต่อศาลเพื่อสนับสนุนคำกล่าวอ้างของตนอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งการดำเนิน

กระบวนการพิจารณาในคดีแพ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอน วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยเริ่มต้นจากบุคคลเสนอคำฟ้องต่อศาลชั้นต้น โดยศาลชั้นต้นจะทำหน้าที่ในการค้นหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นในคดีจากการเสนอพยานหลักฐานของคู่ความทั้งสองฝ่าย จากนั้นจะใช้ดุลยพินิจซึ่งนำพยานหลักฐานและวินิจฉัยชี้ขาดคดีโดยทำเป็นคำพิพากษาหรือคำสั่ง ซึ่งศาลชั้นต้นถือเป็นศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีในชั้นแรกสุด หากคู่ความฝ่ายที่ได้รับผลกระทบจากคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นไม่เห็นพ้องกับคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ย่อมสามารถใช้สิทธิในการโต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาของศาลชั้นต้นได้ โดยการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งเช่นว่านั้นต่อศาลอุทธรณ์ที่มีลำดับชั้นสูงกว่า ซึ่งอาจอุทธรณ์ได้ทั้งในปัญหาข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย เพื่อให้ศาลอุทธรณ์ตรวจสอบความถูกต้องของคำพิพากษาหรือคำสั่งดังกล่าว ในขณะที่เดียวกันหากคู่ความในคดีไม่เห็นพ้องด้วยกับคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ก็ยังคงสามารถใช้สิทธิฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ต่อศาลฎีกาได้อีกเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ ภายใต้ข้อกำหนดสิทธิในการฎีกาตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ข้อโต้แย้งของโจทก์ประการแรกที่ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ บัญญัติให้การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้กระทำต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา มาตรา ๒๔๘ บัญญัติให้คำร้องตามมาตรา ๒๔๗ ให้พิจารณาและวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบไปด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน และมาตรา ๒๔๙ บัญญัติให้ศาลฎีกาพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาตามมาตรา ๒๔๗ ได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัยเป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิของโจทก์ในการเข้าถึงความยุติธรรม เนื่องจากการใช้ระบบอนุญาตให้ฎีกาแทนระบบสิทธิในการฎีกา ทำให้คำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ขาดการตรวจสอบถ่วงดุลจากศาลสูง ขาดประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม ไม่สะดวก ล่าช้า เสียค่าใช้จ่ายสูง จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ เพิ่มภาระให้แก่ประชาชน ขัดต่อหลักนิติธรรม และเป็นการเลือกปฏิบัติเฉพาะในคดีแพ่งไม่ให้เกิดการพิจารณาพิพากษาโดยศาลฎีกา จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ เห็นว่า ก่อนมีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติให้คู่ความที่ถูกกระทบสิทธิโดยผลของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์สามารถใช้สิทธิในการฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้ เว้นแต่ในคดีที่ราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นฎีกาไม่เกินสองแสนบาท หรือไม่เกินจำนวนที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา หรือในคดีฟ้องขับไล่บุคคลใด ๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์

อันมีค่าเช่าหรืออาจให้เช่าได้ในขณะยื่นคำฟ้องไม่เกินเดือนละหนึ่งหมื่นบาทหรือไม่เกินจำนวนที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกานั้น ห้ามมิให้คู่ความฎีกาในข้อเท็จจริง จะเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดสิทธิแก่คู่ความที่ได้รับผลกระทบและไม่เห็นฟ้องด้วยกับคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์สามารถโต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้ โดยการฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งเช่นว่านั้นต่อศาลฎีกา ซึ่งการนำคดีขึ้นสู่ศาลฎีกานี้กฎหมายได้จำกัดข้อห้ามไว้เฉพาะเรื่องเฉพาะกรณีเท่านั้น กล่าวคือ หากเป็นคดีที่ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงมักถูกจำกัดสิทธิการฎีกาด้วยทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นฎีกา โดยทุนทรัพย์ต้องไม่ต่ำกว่าที่กฎหมายกำหนด แต่หากเป็นคดีที่มีทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นฎีกาที่สูงเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดยอมให้สิทธิแก่คู่ความในคดีที่ไม่เห็นฟ้องด้วยกับคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์สามารถฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นได้ในทุกคดี ซึ่งสิทธิดังกล่าวนี้เป็นเหตุให้มีคดีขึ้นสู่ศาลฎีกาเป็นจำนวนมากทำให้เกิดความล่าช้าและใช้เวลายาวนานอันอาจทำให้กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของคู่ความในคดีได้ เนื่องจากคู่ความยังคงต้องผูกพันตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลนั้นอยู่ตลอดจนกว่าจะมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงโดยคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลที่มีลำดับชั้นที่สูงกว่า

ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการฎีกา โดยการตราพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้มีเหตุผลในการประกาศใช้ เนื่องจากบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในชั้นฎีกาไม่สามารถถ่วงดุลคดีที่ไม่เป็นสาระอันควรแก่การวินิจฉัยของศาลฎีกาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเกิดความล่าช้า ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความศรัทธาที่มีต่อระบบศาลยุติธรรม ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริงและรวดเร็วขึ้น สมควรกำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาว่าคดีที่ได้ยื่นฎีกาใดสมควรอนุญาตให้ขึ้นสู่การพิจารณาของศาลฎีกา โดยได้บัญญัติให้เพิ่มมาตรา ๒๔๔/๑ ที่บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๒๔๗ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด” และให้แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ โดยการฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้กระทำเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ซึ่งการอนุญาตให้ฎีกาเป็นอำนาจของผู้พิพากษาองค์คณะที่ได้รับการแต่งตั้งโดยประธานศาลฎีกาและถูกจำกัดไว้เฉพาะเรื่องเฉพาะกรณีเท่านั้น บทบัญญัติดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงหลักการเกี่ยวกับการฎีกา จากเดิมระบบฎีกาแบบสิทธิ มาเป็นระบบฎีกาแบบอนุญาต เนื่องจากศาลฎีกาถือเป็นศาลในลำดับชั้นสูงสุดของศาลยุติธรรมตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ บทบาทของศาลฎีกา

ที่เป็นศาลในลำดับชั้นสูงสุดนี้ มิได้มีบทบาทเช่นเดียวกับศาลชั้นต้นที่มีสถานะเป็นศาลพิจารณาข้อเท็จจริงในคดี ใช้ดุลยพินิจชี้ว่านักพยานหลักฐานและทำคำชี้ขาดตัดสินคดี หรือศาลอุทธรณ์ที่มีบทบาทในการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจของศาลชั้นต้นว่าเป็นไปอย่างถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายในคดีใดคดีหนึ่งหรือไม่ แต่ศาลฎีกามีสถานะเป็นศาลทบทวน หมายถึงศาลที่ทบทวนการตีความกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายของศาลที่ลำดับชั้นต่ำกว่า เพื่อให้เกิดความแน่นอนและสอดคล้องกันของคำพิพากษา และวางหลักกฎหมายที่มีความสำคัญเพื่อใช้เป็นแนวบรรทัดฐานการวินิจฉัยคดีของศาลที่มีลำดับชั้นที่ต่ำกว่า ซึ่งการฎีกาในระบบสิทธินั้นทำให้ศาลฎีกามีสถานะเป็นศาลที่เข้าไปตรวจสอบดุลยพินิจในคดีของศาลอุทธรณ์อีกครั้งหนึ่ง มีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า การที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงระบบการฎีกาจากเดิมระบบสิทธิ มาเป็นระบบอนุญาตนั้นกระทบต่อหลักการโต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาของศาลหรือไม่ เห็นว่า สิทธิในการโต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล เพื่อให้ศาลที่มีลำดับชั้นที่สูงกว่าตรวจสอบทบทวนคำพิพากษาอีกครั้งหนึ่งนั้น มิได้ถูกระงับในสาระสำคัญแต่อย่างใด เนื่องจากเมื่อคู่ความได้เริ่มนำคดีขึ้นสู่ศาลไปจนถึงการทำคำพิพากษาของศาลชั้นต้น หากคู่ความในคดีไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นแล้วย่อมสามารถใช้สิทธิโต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นต่อศาลอุทธรณ์ซึ่งเป็นศาลที่มีลำดับชั้นสูงกว่าได้เพื่อให้ศาลอุทธรณ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้น โดยศาลอุทธรณ์จะใช้ดุลยพินิจในการตรวจสอบทั้งเนื้อหาและกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นว่าเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ศาลอุทธรณ์ถือเป็นศาลที่ใช้อำนาจในกลั่นกรองตรวจสอบการวินิจฉัยชี้ขาดคดีของศาลชั้นต้นอีกครั้งหนึ่ง ทั้งนี้ เพื่อประกันสิทธิของคู่ความที่นำคดีขึ้นสู่ศาลว่าจะได้รับการพิจารณาอย่างรอบคอบ โดยมีการตรวจสอบถึงสองศาลที่ต่างลำดับชั้นกันเป็นไปตามหลักการตรวจสอบการพิจารณาคดี (Double Degree of Jurisdiction) ที่ถือเป็นสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของคู่ความ ดังนั้นพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ โดยบัญญัติให้การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา จึงมิใช่บทบัญญัติที่จำกัดสิทธิของโจทก์ในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม หรือทำให้คำวินิจฉัยของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ขาดการตรวจสอบถ่วงดุลจากศาลสูงหรือขาดประสิทธิภาพแต่อย่างใด ทั้งนี้ได้กรณีเป็นการเลือกปฏิบัติเฉพาะในคดีแพ่งไม่ได้รับการพิจารณาพิพากษาจากศาลฎีกาด้วย เนื่องด้วยคดีแพ่งที่เป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชนด้วยกันในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมายเอกชน

มิใช่คดีที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของสังคมโดยรวม การกำหนดหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงเหมาะสมกับประเภทของคดีแพ่งที่ศาลฎีกาจะเป็นผู้พิจารณาถึงเหตุอันควรของคดีว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัยหรือไม่ ซึ่งแตกต่างจากคดีอาญา คดีปกครอง หรือคดีประเภทอื่น เมื่อลักษณะของคดีมีความแตกต่างกันการกำหนดกระบวนการพิจารณาคดีย่อมต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมของประเภทคดีประกอบกันด้วย

สำหรับมาตรา ๒๔๘ บัญญัติให้คำร้องตามมาตรา ๒๔๗ ให้พิจารณาและวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบไปด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน โดยการวินิจฉัยให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับไปตามความเห็นของฝ่ายที่เห็นควรอนุญาตให้ฎีกาและมาตรา ๒๔๙ บัญญัติให้ศาลฎีกาพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญ ในกรณีดังต่อไปนี้ (๑) ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน (๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกา (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน (๔) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น (๕) เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย (๖) ปัญหาสำคัญอื่นตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา โดยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๑๓ กำหนดให้ ปัญหาสำคัญอื่นตามมาตรา ๒๔๙ วรรคสอง (๖) ได้แก่ (๑) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์มีความเห็นแย้งในสาระสำคัญ และศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัย (๒) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายสำคัญที่ไม่สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันกับประเทศไทย (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ขัดหรือแย้งในสาระสำคัญ และศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัย จะเห็นว่า บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งองค์คณะผู้พิพากษาที่พิจารณาและวินิจฉัยว่า คำร้องขออนุญาตฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่กฎหมายกำหนดให้ศาลฎีกาควรรับไว้วินิจฉัยหรือไม่ และขอบเขตของปัญหาที่ควรได้รับการพิจารณาในชั้นศาลฎีกา ซึ่งปัญหาที่กำหนดไว้นั้นล้วนแล้วแต่เป็นปัญหาที่มีความสำคัญในระดับสาธารณะ และหลักการดังกล่าวยังทำให้ศาลฎีกาสามารถควบคุมปริมาณคดีที่เข้าสู่ศาล รวมถึงควบคุมคุณภาพของคำพิพากษาได้อีกด้วย ดังนั้น พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ จึงไม่ถือเป็นบทบัญญัติที่จำกัด สิทธิและเสรีภาพของบุคคล หรือเพิ่มภาระให้แก่ประชาชนเกินสมควรแก่เหตุ ไม่ขัดหรือแย้ง ต่อหลักนิติธรรม และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติเฉพาะในคดีแพ่งที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ แต่อย่างใด

ข้อโต้แย้งของโจทก์ประการที่สองที่ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๘ เป็นการตั้งองค์คณะผู้พิพากษาโดยประธานศาลฎีกาแทนศาลฎีกาที่มีอำนาจพิจารณาคดีอย่างแท้จริง ซ้อนขึ้นมาซึ่งไม่สามารถกระทำได้ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๙ เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๙ บัญญัติให้การจัดตั้งศาลทั้งหลาย จะจัดตั้งขึ้นได้แต่โดยการตราเป็นพระราชบัญญัติเท่านั้น ทั้งยังได้บัญญัติห้ามจัดตั้งศาลขึ้นใหม่หรือกำหนดวิธีพิจารณาเพื่อพิจารณาพิพากษาคดีใดคดีหนึ่ง หรือที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาลที่มีตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้นด้วย เมื่อพิจารณาจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๘ แล้ว เห็นว่า การแต่งตั้ง องค์คณะผู้พิพากษาโดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดให้เป็นอำนาจของประธานศาลฎีกา ซึ่งแต่งตั้งขึ้นเพื่อพิจารณาคำร้องขออนุญาตฎีกาว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน และเงื่อนไข ที่กฎหมายบัญญัติหรือไม่ หรือพิจารณาว่ามีเหตุอันสมควรที่จะอนุญาตรับคดีไว้พิจารณาพิพากษา ในชั้นฎีกาหรือไม่เท่านั้น ไม่ใช่กรณีของการจัดตั้งศาลขึ้นใหม่หรือกำหนดวิธีพิจารณาเพื่อพิจารณา พิพากษาคดีใดคดีหนึ่ง หรือที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะแต่อย่างใด ดังนั้น ประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๘ จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๙

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๑๘๙

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ